

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Кочук С.І.

аспірант,

Науковий керівник: Кудінова А.В.

доктор економічних наук, доцент,

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

АЛГОРИТМ ДОСЯГНЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Державна регуляторна політика – це напрям державної політики, що ґрунтується на певному поєднанні політико-економічних важелів регулювання господарських відносин між ринковими суб'єктами, адміністративно-економічних відносин між регуляторними органами та бізнесом, з метою ефективного виконання стимулювально-превентивних функцій. Зокрема, регулятивна економічна політика має забезпечити розвиток, підтримку та стимулювання легальної господарської діяльності всіх суб'єктів господарювання, незалежно від їх рівня та напрямку діяльності.

У відповідності із загальноприйнятими етапами визначення напрямків, змісту та характеру економічної політики в цілому, та регулятивної зокрема, проведено прогнозно-аналітичне оцінювання ефективності попередньої стратегії розвитку та визначення сценаріїв (варіантів) розвитку національної економіки у майбутньому. Алгоритм, передусім узгодження стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку та конкретних напрямків регуляторної економічної політики, та, безумовно, їх реалізації, побудований на принципах комплексності, системності, несуперечності всіх ключових елементів.

Блок 1 «Загальностратегічний». Основне завдання щодо визначення напрямку економічної політики – це узгодження базових цінностей у суспільстві, світових та загальноєвропейських трендів соціально-економічної політики держави та місії, принципів та пріоритетів регуляторної економічної політики в Україні.

Саме на даному блоці забезпечується відповідність обраної моделі соціально-економічного розвитку та тих заходів, що обрані для її реалізації; відповідності цілей та пріоритетів стратегії соціально-економічного розвитку та наявних національних традиційних форм соціально-економічних інститутів, що формувались протягом всієї національної історії; відповідності методів та інструментів регуляторної економічної політики та національного економічного менталітету.

Блок 2 «Стратегічно-тактичний». На цьому етапі реалізації регуляторної економічної політики говоримо про «стратегічні речі» – місію, принципи, пріоритети регуляторної економічної політики в Україні, її відповідності стратегії національного розвитку. З іншого – даний блок включає аналіз основних поточних проблем, визначення конкретних проектів та програм, характеристику джерел фінансування та ресурсного забезпечення регуляторної політики, а, головне, виокремлення цільових показників, етапів та ефективності її реалізації. Звідси і основне завдання даного блоку – визначення, які саме господарські відносини слід регулювати, окреслення методології регулювання та оцінювання результативності регуляторної економічної політики.

Місія (основна мета) регуляторної економічної політики в Україні – досягнення прозорого та якісного балансу інтересів між державою та бізнесом, зменшення адміністративно-бюрократичного навантаження на бізнес, забезпечення ефективного та привабливого бізнес-середовища в країні.

Згідно Закону України про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності [1], визначено наступні принципи державної регуляторної політики: доцільність, адекватність, ефективність збалансованість, передбачуваність, прозорість та врахування громадської думки.

Відповідно до мети (місії), в якості додаткових принципів, додали наступні: системність, субсидіарність, логічність, правову визначеність, вибірковість регулювання, ризик-орієнтованість, координацію та консолідацію, релевантність регулювання

Враховуючи, що можна констатувати безсистемний, формальний характер проведення органами виконавчої влади планування безпосередньої регуляторної діяльності, можливо, слід додати «пріоритет якості рішень, що приймаються, над терміновістю».

Ресурсне забезпечення, джерел фінансування та органів управління, доцільно узгодити діяльність всіх гілок влади, зокрема з Адміністрацією Президента, Кабінетом Міністрів України та Державною регуляторною службою України.

Блок 3 «Оціночно-прогностичний». Даний блок алгоритму реалізації та узгодження стратегічних пріоритетів та регуляторної економічної політики в Україні, передбачає не лише корегування (за необхідності) термінів та послідовності етапів реалізації регуляторних трансформацій, але й оцінку її ефективності, виходячи з певних цільових показників та індикаторів.

Об'єктивність оцінювання якості регуляторних змін забезпечить, на наш погляд, комплексна оцінка за різними показниками (табл. 1).

Ми пропонуємо оцінювати також регуляторну економічну політику з точки зору «перспектив»: «Бізнес», «Державне управління», «Місьцеве управління», «Національна економіка», «Місцева/локальна економіка», «Суспільство».

Перспектива «Бізнес». По суті, підприємці та бізнес є основними «стейкхолдерами» регуляторної економічної політики, тому кооперація державних органів та бізнесу є невід'ємною частиною моніторингу та оцінювання якості регуляторної політики.

Показники оцінки якості регуляторної політики

Інституція, що проводить рейтингування та оцінку	Показник, критерій, компонент
Світовий банк	Якість регулювання
	Легкість ведення бізнесу
	Торгівельна політика
	Тягар трудового законодавства для бізнесу
	Тягар податкового законодавства для бізнесу
	Тягар митного та торгового законодавства для бізнесу
	Регуляторне середовище бізнесу
Європейський банк реконструкції та розвитку	Лібералізація цін
	Торгівля і система міжнародного обміну
	Конкурентна політика
Всесвітній економічний форум	Розповсюдженість торгівельних бар'єрів
	Інтенсивність локальної конкуренції
	Простота створення нового бізнесу
	Ефективність антимонопольної політики
	Строгість екологічних норм
IMD – International Institute for Management Development (Швейцарія)	Негативний вплив протекціонізму на бізнес
	Законодавство про конкуренцію не перешкоджає недобросовісній конкуренції
	Регулювання цін на продукцію у більшості галузей
	Легкість доступу до внутрішнього та зовнішнього ринків капіталу
	Простота ведення бізнесу
	Прозорість фінансових інститутів
	Забезпечення ефективного транзиту товарів з митниці
	Негативний вплив правової системи на конкурентоспроможність
	Відсутність перешкод для бізнесу в банківському регулюванні
	Негативний вплив субсидій на економічний розвиток
	Простота створення бізнесу
Інститут Фрейзера (Канада)	Регулювання бізнесу
Компанія Global Insight (США)	Ефективність системи оподаткування
	Якість законодавства
	Регуляторний тягар
	Суперечливість податкової системи
Фонд Бертельсмана (Німеччина)	Організація ринку та конкуренція
Інститут економічного аналізу (Велика Британія)	Недобросовісна конкуренція
	Контроль цін
	Дискримінаційні тарифи
	Надмірний протекціонізм
	Дискримінаційні податки

Джерело: розроблено автором

Перспектива «Державне управління». Зміна регуляторної політики, впровадження сучасних управлінських методів в державне управління, мають стати пріоритетом в проведенні структурних реформ.

Перспектива «Місьцеве управління». Важливість врахування позицій місцевої влади як безпосереднього представника громадян, не викликає сумніву, особливо в контексті зміни стратегічних пріоритетів з «кабінетного» характеру прийняття регуляторних актів (для яких притаманна необґрунтованість, некомпетентність, нестратегічність) на публічне обговорення запропонованих регуляторних інновацій.

Перспектива «Національна економіка». Позитивний ефект регуляторної політики на соціально-економічний розвиток країни. Зокрема, ОЕСР відмічає, що регуляторна політика, не менш, ніж монетарна або бюджетна, є драйвером економічного зростання, що, крім зростання рівня зайнятості, продуктивності праці, підприємницької та інноваційної активності, інвестиційної активності, здатна забезпечити до 1,5-2% приросту ВВП на рік.

Перспектива «Місьцева / локальна економіка». По суті, всі зусилля регуляторної економічної політики мають бути спрямовані на підвищення рівня розвитку економічної системи на місцевому рівні.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11.09.2003 року, №1160-IV (зі змінами та доповненнями). Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.

2. Літвінов О., Літвінова Н., Стаднічук Н. Реформа дерегулювання в Україні: втрачені можливості. Режим доступу: <https://vdocuments.site/-568c34c41a28ab023591ad73.html>.

3. Ляпін Д. Щодо актуальних проблем регуляторної політики України та напрямів їх вирішення у 2018 році // Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/2903/>.

4. Методичні рекомендації з перегляду регіональних регуляторних актів // Державна регуляторна служба України. Режим доступу: <http://www.drs.gov.ua/deregulation/metodychni-rekomendatsiyi-z-pereglyadu-regionalnyh-regulyatornyh-aktiv/>.